

İnsanlığın Geçirdiği Devirler Aynasında Bediüzzaman'ın Rüya Makalesi

M. Ali Kaya

Özet

"Her geceden sonra sabah ve her kıştan sonra bir bahar mevsimi geldiği gibi" insanlığı da saadetten sonra felaket ve felaketten sonra bir saadet takip etti. Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de "Sünnetullah" olarak tabir edilen adeti ve kanunu böyle cereyan etmektedir. İnsanın terakkisinin esası "fıtratta cârî olan nevâmîs-i ilâhînin sereyanlarını keşif ile, tevfik-i hareket edip, lehinde istimal etmektir." İşte Bediüzzaman Allah'ın kainata koyduğu bu "Tekamül Kanununu" keşfederek lehinde istimal eden bir dahidir. Bu sebepledir ki İslâm dünyasının ecnebler tarafından istila edilerek "merkez-i hilafetin" işgal edildiği ve tüm ümitlerin söndüğü bir zamanda Müslümanlara ümit verdi çıkış yolu gösterdi ve nihayet "Ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılabı içinde en yüksek gür sadâ İslâm'ın sadâsı olacaktır." hükmünü tasdik ettirdi. Bu makalemiz Bediüzzaman'ın bu yönüne dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler

Terakki, tekâmül, insanlığın geçirdiği devirler, İslâm'ın istikbali, Sünnetullah, Rüya Makalesi.

Giriş

Allah dünyayı yuvarlak yaratmıştır. Düz bir tepsi şeklinde olmadığı için bir noktadan yola çıkarak düz bir yol takip ettiğiniz zaman yine başladığınız noktaya gelebiliyoruz. Dünyanın kendi etrafında dönmesinden günler ve geceler, güneş etrafındaki hareketinden de mevsimler meydana gelmektedir. Böylece insan hayatı da, milletlerin hayatı da insanlığın hayatı da monotonluktan kurtulmakta, hareket ve faaliyet içinde terakki ve tedenni ile tekamül etmektedir.

Her şey değişmekte ve değişerek gelişmektedir. Allah kamil-i mutlak olduğu için değişime ihtiyacı yoktur. Her şeyi değiştiren, terakki ve tekamül ettiren elbette kendisi değişmemeli ve her şeye hareket verenin kendisi müteharrik olmaması gerekir.

İnsan da devamlı terakki ve tedenni halindedir. Kemale koşmak ve kamil olmak için hareket ve faaliyete ihtiyacı vardır. Bunun için peygamberimiz (asm) “İki günü müsavi olan zarardadır.”¹ buyurmuşlardır. İnsan tekamül ettiği gibi insanlardan müteşekkil milletler, kurumlar ve devletler de devamlı tekamüle meyyaldirler. Bediüzzaman bunu Kahriyyaât’ın “*Her zerrede temayül ayandır tekâmüle / Her soyda füyuz-i hüveydânümâ ile / Bir nokta-i kemâle şitab üzre kâinat / Ol noktaya teveccüh ile yükselir hayat...*”² mısralarını naklederek ifade eder.

Daima terakki ve tekamüle aşık olan, fertlerin gelişimi yanında milletlerin ve özellikle Müslümanların tekamül ve terakkisini isteyen Bediüzzaman hürriyetin bunu sağlayacağını bilerek “Neden dünya herkese terakki dünyası olsun da, yalnız bizim için tedenni dünyası olsun?”³ diye millete daima ümit aşulamakta ve terakkinin ancak hürriyetle olacağını anlatmaktadır.

1. İnsanlığın Tarihi Gelişimi

İnsanlık günümüze kadar çeşitli dönemlerden geçti. Küre şeklinde olan dünyamız üzerinde yaşayan insanlık da dört devreyi ve aşamayı kat ederek bu güne gelmiştir. Bediüzzaman Said Nursi hazretlerinin sosyolojik tespitleri olan bu dönemler “Vahşet ve Bedeviyet, Memlûkiyet, Esirlik, Ecirlik” dönemleridir.⁴ Yaklaşık yedi bin yıllık bir tecrübeden sonra günümüzde insanlık yeni bir döneme girmek üzeredir ki o da “Malikiyet ve Serbestiyet” dönemidir.

Bu dönemleri geçmek kolay olmamıştır. Her bir dönem büyük inkılapların, büyük sancuların ve felaketlerin sonunda gerçekleşmiştir. Yine Bediüzzaman’ın ifadesi ile

1. “Vahşet devri dinlerle, hükümetlerle tebdil edilmiş; nimmedeniyet devri açılmış.” Peygamberlere inananlar ve kurulan hükümetler insanlığı vahşetten kurtararak yarı medeniyete, yani toplu yaşamaya ve aralarında medeni münasebetler kurmalarını sağlamışlardır.

2. “Nev-i beşerin zekileri ve kavileri insanların bir kısmını abd ve memlûk ittihaz edip hayvan derecesine indirmişler.” Bu ikinci dönemde zekiler ve güçlüler zayıf ve güçsüzler üzerine kurdukları otorite ve istibdat ile insanların bir kısmını köleleştirerek kendi işlerinde çalıştırmışlar ve insan muamelesi yapmamışlardır.

3. “Sonra bu memlûkler dahi bir intibâha düşüp, gayrete gelerek, o devri esir devrine çevirmişler; yani, memlûkiyetten kurtulup, fakat olan zâlim düsturuyla yine insanların kavileri zayıflarına esir muâmesi yapmışlar.”

Bu dönemde güçlü devletler yaptıkları savaşlarla mağlup olan devletin askerlerine esir muamelesi yaparak belli bir süre “hukuk-u insaniyeden” mahrum bırakmışlardır.

1. Ebu Nuaym, *Hilyetül-Evliya*, 8: 35.
2. Bediüzzaman, *Muhakemat*, 2011, s. 33.
3. Bediüzzaman, *Münazarat*, 1998, s. 87.
4. Bediüzzaman, *Mektubat*, 2010, s. 617-618.

4. Sonra, ihtilâl-i kebîr gibi çok inkılâplarla, o devir de ecîr devrine inkılâp etmiş. Yani, zenginler olan havas tabakası, avâmı ve fukarâyı ücret mukâbilinde hizmetkâr ittihaz etmesi, yani sermaye sahipleri ehl-i sa'yi ve ameleyi küçük bir ücrete mukâbil istihdam etmeleridir. Bu devirde sû-i istimâlât o dereceye vardı ki, bir sermâyedâr, kendi yerinde oturup, bankalar vâsıtasıyla bir günde bir milyon kazandığı halde; bir bîçare amele, sabahtan akşama kadar, tahtel-arz mâdenlerde çalışıp, küt-u lâyemût derecesinde, on kuruşluk bir ücret kazanıyor. Şu hal, müthiş bir kin, bir iğbirar verdi ki, avâm tabakası havâssa îlân-ı isyan etti. Şu asrın tâbiriyle, sosyalistlik, bolşeviklik sûretinde, evvel Rusya'yı zîr ü zeber edip, geçer Harb-i Umûmiden istifade ederek, her yerde kök saldılar. Şu bolşevizm perdesi altındaki kıyâm-ı avâm, havâssa karşı bir kin ve bir tezyif fikrini verdiğinden, büyüklere ve havâssa âit medâr-ı şeref her şeyi kırmak için bir cesâret vermiş.”⁵

İşte bu dönemde Bediüzzaman yaşamış. 1914 yılında başlayan ve Osmanlı'nın çöküşü ile sonuçlanan I. Dünya Savaşı ile insanlık yeni bir döneme yaklaştı ve 1939-45 yılları arasında yaşanan II. Dünya Savaşı'nın felaket yılları insanlığı intibaha getirerek “İnsan Hakları Evrensel Beyanname” ile yeni bir dönemin kapısını açmış oldu. Bu açılan yeni dönemin adı Bediüzzaman'a göre “Malikiyet ve Serbestiyet Devri”dir ki artık “Hürriyet ve Demokrasi” rüzgarı ile ücretlilerin ezilmesini netice veren “İstibdat kaleleri” bir bir yıkılmaya başladı.

Ancak insanlığı alakadar eden bu büyük inkılaplar öyle bir insan ömrü kadar kısa sürede olmayacaktır. İnsanlığın ömrüne kıyasla yüz ve iki yüz yıl gibi uzun bir süreçte gerçekleşebilecektir. Zira söz konusu olan insan ömrü değil, yedi bin yıllık insanlığın ömrüdür.

İnsanlığın “Hürriyet ve Demokrasi”nin nimetlerinden istifade etmesi, medeniyetin yaygın hale gelmesi, müstebitlerin ve despot idarelerin yıkılması bir anda olacak şey değildir. Batı bunu İngiltere kralı John'un 1215 yılında kabul ettiği ve Büyük Hürriyet Fermanını (Magna Carta Libertetum) kabul etmesi ile başlamıştır. Bu fermanla geçen “Hür hiç kimse kendi benzerleri tarafından ülke kanunlarına göre yasal bir şekilde muhakeme edilip hüküm giymeden tutuklanmayacak, hapsedilmeyecek, mal ve mülkünden yoksun bırakılmayacak, kanun dışı ilan edilmeyecek, sürgün edilmeyecek veya hangi şekilde olursa olsun zarara uğratılmayacaktır.” hükmü o günün şartlarında büyük bir değişimin ifadesi olmuştur.⁶

Ancak I. ve II. Dünya Savaşlarının sonunda yaşadığı felaketlerle 10 Aralık 1948 tarihinde imzalayıp yürürlüğü koydukları “İnsan Hakları Evrensel Beyanname” ile olgunlaştırabilmişlerdir.⁷

Osmanlı devleti de 1856 Islahat Fermanı ile başlattığı değişimi ancak pek uzun bir süreçten, çok sıkıntı ve acı tecrübelerden sonra 24 Temmuz 1908'de “Hürriyeti” ilan edip “Meclis-i Mebusanı” açarak “Meşrutiyete” arada geçen “Tek Parti” istibdad-ı mutlakından sonra 1950 'de Demokrasiye ve çok partili siyasal hayata geçebilmiştir. Ama ne var ki dem ve damarlara işleyen istibdat ruhu demokrasimizin de 1960, 1971, 1980, 1997 yıllarında kesintiye uğraması ile henüz daya AB standartlarında “Hürriyet ve Demokrasi” yönetimini başaramamıştır.

5. Bediüzzaman, *Mektubat*, 618.

6. http://tr.wikipedia.org/wiki/Magna_Carta

7. http://tr.wikipedia.org/wiki/Insan_Haklari_Evrensel_Bildirisi

2. Müslümanların Terakkisi İslâmiyet'e Bağlılıkları Nispetindedir.

Bediüzzaman Said Nursî hazretleri "Hakikat-i İslâmiyetin kuvveti nispetinde, Müslümanlar o kuvvete göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor. Ve ehl-i İslâmın hakikat-i İslâmiyede zaafiyeti derecesinde tevahhuş ettiklerini, vahşete ve tedenniye düştüklerini ve hercümerc içinde belâlara, mağlûbiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor."⁸

Terakki ve tekâmülün kaynağı ilimdir. İlim ise "Oku!"⁹ emri ile başlayan Kur'an-ı Kerim'in emrettiği en önemli emirdir. Peygamberimiz (asm) "İlim öğrenmek erkek kadın tüm Müslümanlara farzdır."¹⁰ buyurmuşlardır.

"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"¹¹ ferman eder. Peygamberimiz (asm) "İlim Çin'de bile olsa gidiniz ve alın!"¹² buyurarak ilimin sadece din ilmi olmadığı, fen ve sanat ilmini de içine aldığı açıkça ifade etmiştir. Zira Çin'den Müslümanlar Kur'an ilimleri alacak değillerdir.

İlmin akla hitap eden, akli ilimlerine Batı dünyası "felsefe" derken İslâm dünyası "hikmet" adını vermiştir. Peygamberimiz (asm) "Hikmet mü'minin yitik malıdır, nerede bulursa almalıdır."¹³ buyurarak teşvik etmiştir.

Müslümanlar Kur'an'ın emrine ve peygamberimizin (asm) tavsiyelerine uydukları zaman maddi ve manevi terakki ve tekamül etmişlerdir. Her bakımdan dünyaya ilim ve hikmeti öğretmişlerdir. Bu nedenle Bediüzzaman "Köle efendisine ve hizmetkâr reisine ve veled pederine nasıl düşman ve muarız olabilir? Halbuki İslâmiyet, fününun seyyidi ve mürşidi ve ulûm-u hakikiyenin reis ve pederidir."¹⁴ demiştir.

Ne zaman ki Müslümanlar ilimden ve fenden, İslâm inanç ve ahlâkından uzaklaştılar o zaman maddi ve manevi geri kalmışlardır. Bediüzzaman "Hangi amelinizle kadere fetva verdirdiniz ki bu musibetle cezalandırıldınız?" sualine cevap olarak "Üç mühim erkân-ı İslâmiyedeki ihmalimizdir: salât, savm, zekât. Zira, yirmi dört saatten yalnız bir saati, beş namaz için Hâlık Teâlâ bizden istedi. Tembellik ettik; beş sene yirmi dört saat talim, meşakkat, tahrikle bir nevi namaz kıldırdı. Hem senede yalnız bir ay oruç için nefsimizden istedi. Nefsimize acıdık; kefareten beş sene oruç tutturdu. Ondandır, kırktan yalnız biri, ihsan ettiği maldan zekât istedi. Buhl ettik, zulmettik, O da bizden müterakim zekâtı aldı."¹⁵ şeklinde cevap vermiştir.

İbadetteki ihmalin cezası böyle olduğu gibi ilim, hukuk ve ahlâktaki ihmalin cezası da elbette kaos, kargaşa, anarşi ve terör ile tedenni ve yıkım olacaktır.

3. 18. ve 19. Yüzyıl Osmanlı Devletinin Sosyal ve Siyasi Durumu

19. Yüzyıl başları ve 20.. Yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan Bediüzzaman Said Nursî hazretleri 1878 Nisan ayında dünyaya geldiği zaman Os-

8. Bediüzzaman, *Hutbe-i Şamiye*, 1993, s. 29.

9. *Alak Süresi*, 96:1.

10. İbn-i Mâce, *Mukaddime*, 17.

11. *Zümer Süresi*, 39: 9.

12. Beyahi, *Şuabu'l-İman*, Beyrut, 2: 254.

13. Tirmizi, *İlim*, 19.

14. Bediüzzaman, *Muhakemat*, 2011, s. 25.

15. Bediüzzaman, *Sünubat*, 1996, s. 63.

manlı Meşrutiyeti ilan etmiş ve yeni bir döneme girmişti. Bediüzzaman'ın işaret ettiği insanlığın dördüncü devresi olan ve 1789 Fransız İnkılabı ile yayılan hürriyetçi düşünce ve milliyetçilik akımının Osmanlıyı sarmaya ve sarsmaya başladığı bir dönemdi bu dönem. Balkanlarda ve Ortadoğu'da çıkan hürriyetçi ayaklanmaları gerek Rusya, gerekse Batı devletleri kendi çıkarları için desteklemeye başladıkları bu dönemde Osmanlı da Müslüman olmayan halkın durumlarını düzeltmek ve devlete bağlılığını devam ettirmek amacı ile 1839'da Tanzimat Fermanı'nı ve 1856'da Islahat Fermanı'nı kabul ve ilan etmek zorunda kaldı.

Müslümanların geri kalmasının üzüntüsünü taşıyan ve gelişmeyi "Hürriyet" fikrinin canlanmasında gören Namık Kemal ve Ziya Paşa gibi aydınlar 1860 yılından itibaren "Hürriyet" hareketini Osmanlı devletinde başlattılar. Daha sonra "Jön Türk" tabir edilen "Genç Osmanlılar" bu hareketin devamını sağlayarak nihayet Hürriyet ve Kanun-i Esasiyi ilan ederek parlamenter Meşrutiyet sistemine geçmeyi vaat eden II. Abdülhamid'i tahta geçirdiler.

Sultan Abdülhamid tahta çıkar çıkmaz aynı sene 23 Aralık 1876'da "Kanun-i Esasiyi" kabul etti ve Meşrutiyet'i ilan etti. Böylece Balkanlarda başlayan isyan hareketlerini durdurmuş oldu.

Ancak Nisan 1877'de meşhur "93 Harbi" olarak bilinen "Osmanlı - Rus Savaşı" başladı. Hem doğu cephesinde hem de batıda iki tarafta devam eden bu savaşta Osmanlı doğuda Erzurum'a kadar, batıda da bütün Trakya'yı kaybetti. Meclis-i Mebusan'da yapılan insafsızca eleştiriler üzerine II. Sultan Abdülhamit "Kanun-i Esasi"nin kendisine verdiği yetkiye dayanarak Parlamento'yu kapattı. Abdülhamid 13 Temmuz 1878 tarihinde imzaladığı "Berlin Anlaşması" ile kaybettiği toprakları yeniden kazanmakla beraber Romanya ve Karadağ'ı kaybetmek durumunda kaldı.

Osmanlı devletini koruma uğruna mecbur kaldığı 30 yıllık bir "Zayıf istibdat" döneminde Osmanlı aydınları 1889'da İttihat ve Terakki Cemiyeti'ni kurdular. Daha sonra benzer legal ve illegal cemiyetler de kurulmaya başladı. Hürriyet hareketi daha da güçlenerek Osmanlı siyasetini yönlendirmeye başladı. ve ona benzer kurulan diğer cemiyetlerle "Hürriyet Hareketi" daha başka boyutlarda devam etti.

Osmanlı'nın bu hareketli döneminde Bediüzzaman İstanbul'dadır. "Hürriyet" hareketine "Şeriat" namına ve "ulema" adına sahip çıkar. Nihayet "Hürriyet" isteklerine daha fazla dayanamayan II. Sultan Abdülhamid şartların da olgunlaştığını görerek 24 Temmuz 1908'de "Meclis-i Mebusan"ı yeniden açma kararı verir. Seçimlerin ardından 17 Aralık 1908'de meclis faaliyete başlar.

Her nevi karmaşa ve kötülüğün kaynağı, istikameti bulamamak, ifrat veya tefritle istikametten sapmaktır. Siyasi ve içtimai hayatta istibdat ifrat, hukuksuzluğa sessiz kalmak ve baskıya boyun eğmek tefrit, hürriyet ve hukuku müdafaa etmek istikamettir. Bediüzzaman bir istikamet adamı olarak "Hürriyet ve Hukuk" müdafaası için kader-i İlâhî'nin sevkiyle İstanbul'a gelmişti.

4. Bediüzzaman'ın Izdırabı ve Gayreti

Hürriyeti su-i tefsir edenler yine "Hürriyetin" kendilerine verdiği "Söz Hürriyetini" ve "Naşir-i Efkar" olması gereken gazeteleri "Naşir-i Ağraz" haline getirerek "Hürriyet ve kanun-i Esasiyi" şeriate muhalif zannederek "Şeriat isteriz" diye ayaklandılar ve meşhur 31 Mart ayaklanmasına sebebiyet verdiler.

Rumî Takvim'e göre isyan ve kargaşa hareketi 31 Mart 1325'te (13 Nisan 1909) başladığı için bu adla anılmıştır. 31 Mart Vakası, gerçekte Meşrutiyet'in muhafazası için Selanik'ten İstanbul'a getirilen 'avcı taburları'nın çıkardığı isyandır. İsyanın sonucunda Sultan II. Abdülhamid tahttan indirilmiş ve meşrutiyet kaldırılmıştır.

Bediüzzaman Said Nursî hazretleri bu durumu "Tebeddül-ü Saltanat" ifadesi ile açıklamaktadır. 31 Mart hadisesi ve Sultan II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesi ile "Tebeddül-ü Saltanat"ın başladığını ve yönetimin el değiştirdiğini ifade etmektedir.¹⁶ Selanik'ten gelen hareket ordusu Hürriyetin ilanının Kur'an lehindeki neticelerini bozmaya çalışarak Abdülhamid'i devirmiş, Ahrarları iktidardan uzaklaştırmış, saltanatı Selaniklilerin ağırlıkta olduğu devletçi ve baskıcı İttihatçılara vermişlerdir. Sonuçta I. Dünya Savaşı ile Osmanlı'nın yıkımına sebep olmuşlardır. 31 Mart olayı Osmanlı'nın kaderini değiştirmiş, bin senelik medeniyetin yıkımına sebep olmuştur.¹⁷ Sultan Abdulhamit'ten sonra Padişahlığa getirilen M. Reşat ve M. Vahdettin'i gerçekte yönetime tam hakim olamamışlardır.

1335 (1919) Eylül'üne geldiği zaman hilafeti bayraktarı ve İslâm'ın koruyucusu olan Osmanlı devleti 1914-1918 arası dört yıl boyunca dokuz cephede savaşmış, mağlup, bitkin ve harap olarak buralardan çıkmıştır. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması ile mağlubiyetimiz tescil ettirilmiştir. İzmir başta olmak üzere, Ege kıyı şeridi Yunanlıların, Güney ve Güneydoğu, Fransızlarla İngilizlerin istilâsına uğramıştır. 1917 sonunda Bolşevik ihtilâli yapan Rusların gözü Anadolu üzerindedir. İstanbul'da İngiliz, Fransız, İtalyan kuvvetleri vardır.

Bundan daha kötüsü insanların ümidi tükenmiş, ruhlarını keder ve karanlık bürümüştür. Ümitsizliğe düşen ilmiye sınıfını teşkil eden ulemâ İngiliz Muhipler Cemiyeti'ne üye olmuş ve kurtuluşun onlara bağımlılıkta olacağına inanmışlardır. Bu durumda en çok üzülen, "Âlem-i İslâm'a indirilen darbelerin en evvel kalbime indiğini hissediyorum." diyen ve bir çıkış yolu arayarak Allah'a yalvaran Bediüzzaman "1335 senesi Eylül'ünde, dehrin hadisatının verdiği yeis ile şiddetle muzdarip idim. Şu kesif zulmet içinde bir nûr arıyordum. Manen rüya olan yakazada bulamadım. Hakikaten yakaza olan rüyayı sâdikada bir ziya gördüm."¹⁸ ifadeleri ile "Rüya"sını anlatmaya başlar.

5. Bediüzzaman'ın Rüya Makalesi

"Bir Cuma gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim. Biri geldi dedi: Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem, seni istiyor."

16. Bediüzzaman, *Kastamonu Lahikası*, 2011, s. 289.

17. Bediüzzaman, *Şualar*, 2009, s. 419.

18. Bediüzzaman, *Sünubat*, 1996, s. 55.

Bediüzzaman bu muhteşem meclise girmeye layık olduğu için davet edilmiştir. Zira Bediüzzaman “Mukadderat-ı İslâm” için bütün gayreti ile çalışan bir fedai ve kahramandır. Bütün hayatını bu ideal uğruna feda etmiştir. Bunun için hiçbir baskıya boyun eğmeden gerçekleri söylemekten geri durmamıştır. İslâm alimi olarak Rus kumandana ayağa kalkmayarak “İslâm’ın izzetini” korumuş, idam tehdidinden korkmamıştır. 31 Martta Harekat Ordusu’nun “Divan-ı Harbe vermesinden ve idam edilenlerin yanında mahkeme reisiz Hurşit Paşa’nın “Senden mi şeriat istedin?” sorusuna “Şeriatın bir hakikatine bin ruhum olsa feda etmeye hazırım! Zira şeriat adalet-i mahz ve fazilettir.”¹⁹ diye pervasızca şeriatı müdafaa etmiştir. Sultan Abdülhamid’e “Yıldız Sarayı”nı darülfunûn yapmasını telkin etmiştir. Diğer yandan, siyaset meydanlarında nutuk atan, elinde silâh cephelede savaşan, metninde emeği olan cihad fetvasının yayınlanmasında, Daru’l-Hikmeti’l-İslâmiye’de hizmet eden ve çektiği eza, cefa, işkence ve zulümlere rağmen ömrünü büyük dâvâsına vakfeden dahidir. İlimdeki üstünlüğünü ve faziletini de “Burada her suale cevap verilir ve her müşkül mesele halledilir” diye İstanbul ulemasına meydan okuyarak suallerine cevap vermesi ve müşkül ve ulemanın içinden çıkamadığı muğlak meseleleri halletmesi ve bihakkın “Bediüzzaman” unvanını alması ile ispat etmiştir.

Bu üstün vasıflarından dolayıdır ki “Mukadderat-ı İslâm” için toplanan bu muhteşem meclise asrın mebusu olarak “Emsali dünyada olmayan selef-i salihinden ve asârın mebuslarından her asrın mebusları içinde bulunan bu meclise” onların da meselelerini halletmesi ve sorularına cevap vermesi, İslâm’ın mukadderatının nasıl olacağı ve bu felaketten ne gibi bir saadetin çıkacağını anlatması için Bediüzzaman Peygamberimiz (asm) tarafından davet edilir.

Bediüzzaman hicap edip kapıda durur.

Onlardan bir zât der ki: “Ey felâket; helâket asrının adamı, senin de reyin var, fikrini beyan et!”

Bediüzzaman ayakta durup der: “Sorun cevap vereyim.”

Biri dedi: “Bu mağlubiyetin neticesi ne olacak, galibiyette ne olurdu?”

Bediüzzaman: “Musibet şerr-i mahz olmadığı için, bazen saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri i’lâ-yı kelimetullah ve beka-yı istiklâliyet-i İslâm için farz-ı kifaye-i cihadı deruhte ile kendini yekvücut olan âlem-i İslâm’a fedaya vazifedar ve hilafete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiyenin felâketi; âlem-i İslâm’ın saadeti müstakbelesi ile telâfi edilebilecektir. Zira şu musibet, maye-i hayatımız ve âb-ı hayatımız olan uhuvvet-i İslâmiyenin inkişaf ve ihtizazını harikulade ta’cil etti.

Biz incinirken, âlem-i İslâm ağlıyor. Avrupa ziyade incitse bağıracaktır. Şayet ölse, yirmi öleceğiz, üç yüz dirileceğiz. Harikalar asrındayız. İki üç sene sonra meydanda dirilenler var. Biz bu mağlubiyetle bir saadet-i âcile-yi muvakkate kaybettik, fakat bir saadet-i acile-yi müstemirre bizi bekliyor. Pek cüz’i mütehavvil ve mahdut olan hali, geniş istikbal ile mübadele eden kazanır.”

Bediüzzaman daha sonra iddiasını ispat için “Batı Medeniyeti” ile “İslâm Medeniyeti”nin mukayesesini yapar. Özetle ifade edecek olursak,

19. Bediüzzaman, *Divan-ı Harb-i Örfi*, 1993, s. 19.

Batı medeniyeti kuvvete dayanır, amacı menfaattir, düsturu cidaldir, milletler arası rabitası unsuriyet ve ırkçılıktır, hizmeti heva ve hevesi teşci ederek nefsanî arzuları tatmindir. Bu ise tecavüzü, çarpışmayı ve kavgayı netice vermiş, insanlığın huzur ve saadetini mahvetmiş, insanlığın yüzde seksenini meşakkate ve şekavete atmış yüzde onunu hayali bir saadete çıkarmıştır. Bu nedenle insanlık bunu kabul etmeyecek ve gerçek medeniyeti arayacaktır.

İslâm'ın ve Kur'anın emrettiği medeniyet ise "hakkı ve fazileti esas alır, insanların birliğini uhuvvet ve kardeşlikle sağlar, yardımlaşmayı esas alır, heva ve hevesin yerine hüdayı ve Allah rızasını kazanmayı esas alır. Nefsin süfli arzularını tatmin yerine ruhun ulvi duygularını tatmin ederek insanı insan eder. Bu prensipler hak ve adaleti, birlik ve beraberliği, huzur ve saadeti netice verir. İnsanlık bu medeniyeti arayacak ve Kur'an'da bulacaktır.

İslâm dünyası mağlubiyetle ikinci cereyana takıldı ki bu mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Zalim olmadı, mazlum durumunda kaldı, yakın bir saadet yerine gelecekteki devamlı saadeti kazandı." buyurarak izah etti.

*"Birden o meclisten tasdik emareleri tezâhür etti. Dediler: 'Ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılabı içinde en yüksek gür sadâ İslâm'ın sadâsı olacaktır!"*²⁰

Sonuç:

İnsanlık Hz. Âdem'den (as) günümüze kadar geçen yaklaşık yedi bin sene içinde büyük gelişme kaydetti. Ancak bu gelişim ve terakki süreci düz bir çizgi şeklinde devam etmedi. Dünyanın kendi etrafında ve güneşin çevresinde dönmesi gibi dairevari ve helezonik bir seyir takip etti. Bu nedenle mevsimlerin meydana gelmesi gibi insanlık da bazen bahar ve yaz içinde terakki ve tekamül ederken, bazen de güz ve kış mevsimine benzer sıkıntı ve felaketlerle karşı karşıya kaldı. Ama nasıl ki "Her geceden sonra sabah ve her kıştan sonra yaz mevsimi geldiği gibi insanlığı da saadetten sonra felaket ve felaketten sonra bir saadet takip etti. Allah'ın Kur'ân-ı Kerimde "Sünnetullah" olarak tabir edilen adeti ve kanunu böyle cereyan etmektedir. Yirminci asra kadar milletlerin hayatı da böyle devam etti.

İnsanın vazifesi ve terakkisinin esası "fıtratıta câri olan nevâmîs-i İlâhînin sereyanlarını keşif ile, tefvik-i hareket edip, lehinde istimal etmektir."²¹ İşte Bediüzzaman Allah'ın kainata koyduğu bu "Tekamül Kanununu" keşfederek lehinde istimal eden bir dahidir. Bu sebepledir ki İslâm dünyasının ecnebler tarafından istila edilerek "merkez-i hilafetin" işgal edildiği ve tüm ümitlerin söndüğü bir zamanda Müslümanlara ümit verdi çıkış yolu gösterdi ve nihayet "Ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılabı içinde en yüksek gür sadâ İslâm'ın sadâsı olacaktır." hükmünü tasdik ettirdi.

Kaynaklar:

- Beyahi, Şuabu'l-İman, Tarihsiz - Beyrut
- Ebu Nuaym, Hilyetü'l-Evliya, 2014 - İstanbul.
- Bediüzzaman, Divan-ı Harb-i Örfi, 1993 - İstanbul.
- Hutbe-i Şamiye, 1993 - İstanbul.
- Kastamonu Lahikası, 2011 - İstanbul.

20. Bediüzzaman, *Sünubat*, 62.

21. Bediüzzaman, *Sünubat*, 31.

- Mektubat, 2010 - İstanbul.
- Muhakemat, 2011 - İstanbul.
- Münazarat, 1998 - İstanbul.
- Bediüzzaman, Sünihat, 1996 - İstanbul.
- Bediüzzaman, Şualar, 2009 - İstanbul.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Magna_Carta

http://tr.wikipedia.org/wiki/İnsan_Hakları_Evrensel_Bildirisi

İbn-i Mâce, Sünen, 1982 - İstanbul.

Tirmizi, Sünen, 1982- İstanbul.

